

Fundamental Rights to State Educational Services and the Establishment of a Secondary School in Mae Poen District, Nakhon Sawan Province

Likit Kantasanand¹, Siam Dampreeda² and Prarangseewachirakhan (Siri Tonglor)³

Received: June 06, 2025

Revised: October 15, 2025

Accepted: December 30, 2025

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of fundamental rights to state educational services and the establishment of a secondary school in Mae Poen District, Nakhon Sawan Province based on Sangahavatthudhamma; 2) to analyze the relationship between Sangahavatthudhamma and fundamental rights to state educational services and the establishment of a secondary school in Mae Poen District; and 3) to propose guidelines for promoting fundamental rights to state educational services and the establishment of a secondary school in Mae Poen District based on Sangahavatthudhamma. It was a mixed-methods research. For quantitative research, the questionnaire was administered to a sample of 392 people, and the data was analyzed using Pearson correlation coefficients. Qualitative research involved in-

¹ Uthai Thani Provincial Military Service Officer

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ Chainat Provincial Sangha

Corresponding author, E-mail: likitkantasan@gmail.com, Tel 093-1483509

depth interviews with 20 key informants. The research findings revealed that 1) the overall level of fundamental rights to state educational services and the establishment of a secondary school in Mae Poen District, Nakhon Sawan Province, was at the highest level, with a mean of ($\bar{X} = 4.61$, S.D. 0.26); 2) the overall relationship between Sangahavatthudhamma and fundamental rights to state educational services and the establishment of a secondary school in a universal society showed a moderate positive correlation, with a Pearson correlation coefficient of ($r = 0.528^{**}$); 3) the guidelines for promoting fundamental rights based on Sangahavatthudhamma consisted of four aspects: (1) in terms of equality, the government should expand access opportunities, develop curricula, care for out-of-school children, and promote laws to support equal access; (2) in the aspect of fairness, resources should be allocated according to needs, care should be provided for disadvantaged groups, discrimination should be prevented, and support systems should be developed to suit the differences among learners; (3) in terms of freedom, space should be opened for learners to express their opinions, choose to study according to their interests, access diverse information, and support the role of teachers in educational freedom; (4) in the aspect of best interests, the government should expand access to schools near home, reduce costs, improve quality of life, build local cooperation, and raise learners' potential to international standards.

Keywords: fundamental rights, education, secondary schools

สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์

ลิขิต กันทะแสน⁴, สยาม คำปรีดา⁵ และพระรังษีวิชิตคุณ (ศิริ ทองหล่อ)⁶

Received: June 06, 2025

Revised: October 15, 2025

Accepted: December 30, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสัจพัตยธรรม 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสัจพัตยธรรมกับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอแม่เป็น และ 3) เสนอแนวทางในการส่งเสริมสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น ตามหลักสัจพัตยธรรม การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 392 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. 0.26) 2)ความสัมพันธ์ของหลักสัจพัตยธรรมกับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังคมตามหลักสากล โดยภาพรวม

⁴ สำนักงานสัสดีจังหวัดอุทัยธานี; Uthai Thani Provincial Military Service Officer

⁵ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

⁶ คณะสงฆ์จังหวัดชัยนาท; Chainat Provincial Sangha

Corresponding author, E-mail: likitkantsan@gmail.com, Tel 093-1483509

มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันคอร์เลชันเท่ากับ ($r = 0.528^{**}$) 3) แนวทางการส่งเสริมสิทธิพื้นฐานตามหลักสังคหวัตถุธรรมประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านความเสมอภาค รัฐบาลควรขยายโอกาสการเข้าถึง พัฒนาหลักสูตร ดูแลเด็กนอกระบบ และผลักดันกฎหมายสนับสนุนอย่างเท่าเทียม (2) ด้านความเป็นธรรม ควรจัดสรรทรัพยากรตามความจำเป็น ดูแลกลุ่มด้อยโอกาส ป้องกันการเลือกปฏิบัติ และพัฒนาระบบสนับสนุนให้สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียน (3) ด้านเสรีภาพ ควรเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เลือกเรียนตามความสนใจ เข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย และสนับสนุนบทบาทครูในเรื่องเสรีภาพทางการศึกษา และ (4) ด้านประโยชน์สูงสุด รัฐบาลควรขยายการเข้าถึงโรงเรียนใกล้บ้าน ลดภาระค่าใช้จ่าย พัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างความร่วมมือท้องถิ่น และยกระดับศักยภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล

คำสำคัญ: สิทธิพื้นฐาน, ด้านการศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีมาพร้อมมนุษย์ดังที่ได้กล่าวถึงความหมายของสิทธิมนุษยชนว่า คือ สิทธิทั้งหลายที่เป็นที่ยอมรับกันในประเทศที่มีอารยธรรมว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์เป็นสิทธิที่มีกฎหมายให้การคุ้มครองและป้องกัน หมายถึงสิทธิในชีวิตร่างกาย ความมั่นคงปลอดภัย การถือครองทรัพย์สินตลอดจนสิทธิในการเคลื่อนไหวและเลือกถิ่นที่อยู่ นอกจากนี้สิทธิในการที่พึงมีในการพัฒนาบุคลิกภาพ คุณภาพชีวิต อันได้แก่สิทธิในการได้รับการดูแลด้านสาธารณสุข หรือสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในความเป็นมนุษย์ในประเทศไทยได้กำหนดสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังได้กำหนดไว้ในมาตรา 31 ว่ากระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท และการอาชีวศึกษา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ โดยจะมีการกำหนด

นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมและประสานงาน การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

การจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ซึ่งเป็นสิทธิด้านการศึกษาให้แก่ประชาชนคนไทยทุกคนนั้น ยังเป็นคำถามและค้นหาคำตอบว่าทำ อย่างไรจะจัดการศึกษาให้แก่คนไทยทุกคนให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันลดความเหลื่อมล้ำ ได้ อันได้แก่ 1) ปัญหาด้านการเข้าถึงซึ่งโอกาสทางการศึกษาเป็นปัญหาแรกที่ประเทศไทยเผชิญอยู่ ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรมแม้จะมีความพยายามในหลายรัฐบาลที่ผ่านมาก็ตาม ทั้งนี้ปรากฏร่องรอยและความพยายามดังกล่าวในคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโอกาสระหว่างคนเมือง กับคนชนบท คนรวยกับคนจนที่จะเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่ดี มีอาคารสถานที่ บริเวณห้องเรียน ห้องประชุม สนามกีฬา ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด 2) ปัญหาการเข้าถึงซึ่งการบริหารงบประมาณ การจัดการศึกษาที่เสมอภาคและเท่าเทียมกัน สถานศึกษาหรือโรงเรียนที่อยู่ในเมืองย่อมได้รับการดูแลเอาใจใส่และมีการจัดสรร งบประมาณที่มากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในชนบท ย่อมส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาให้แก่ ผู้เรียนที่แตกต่างกัน เช่น ค่ารายหัวของผู้เรียนระหว่างชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาแตกต่างกันไปตามระดับพื้นที่ในเมืองกับชนบท 3) ปัญหาการเข้าถึงซึ่ง โอกาสในการรับการศึกษาที่ทันสมัย ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของโลก สถานศึกษาที่อยู่ในชนบทห่างไกลไม่มีอินเทอร์เน็ต คลื่นไวไฟ ย่อมจะส่งผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ผ่านเทคโนโลยีซึ่งความรู้ที่อยู่ในอากาศ มีไข้อยู่ที่ครูหรือห้องสมุด เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป คนรวยและคนจน เมืองที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและคนในชนบทย่อมจะมี โอกาสที่ต่างกัน 4) ปัญหาเรื่องคุณภาพที่แตกต่างกันเพราะสภาพทางภูมิศาสตร์ของสังคมเมือง และสังคมชนบท ฐานะครอบครัวที่ร่ำรวยและยากจนย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีนัยยะ สำคัญ (ดวง อันทะไชย, 2560)

ข้อมูลด้านการศึกษานักเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครสวรรค์ เกี่ยวกับจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวนและข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ ของนักเรียน และผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 จำนวนนักเรียน 23,113 จำนวนผู้บริหาร 160 จำนวนครู 1,300 จำนวน

นักเรียน/ครู 1 คน 17-18 จำนวนสถานศึกษา (แห่ง 150) จำนวนต่ำกว่าเกณฑ์ 60 โรงเรียน ขาดบุคลากร 101 อัตรา ขาดเกิน 49 อัตรา จำนวนนักเรียนขาดแคลน จำแนกตามความขาดแคลน จำนวนนักเรียน ทั้งหมด 23,113 คน ประเภทความขาดแคลนเครื่องแบบนักเรียน 15,761 คน เครื่องเขียน 14,974 คน แบบเรียน (หนังสือพิมพ์เรียน) 13,203 คน และขาดแคลนอาหารกลางวัน 12,562 คน ในจำนวนนี้ขาดแคลนมากกว่า 3 รายการขึ้นไปมีมากกว่า 12,459 และยังมีผู้ที่ขาดแคลนทั้งหมดมากถึง 17,533 คน นอกจากนั้นยังมีนักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนเกินกว่า 3 กิโลเมตร จำนวน 7,868 คน โดยจำแนกตามวิธีการเดินทางมาโรงเรียนผ่านการเดินเท้าจำนวน 104 คน เสียค่าโดยสารโดยใช้พาหนะจำนวน 3,817 คน จักรยานยืมเรียนจำนวน 32 คน และยังมีนักเรียนมราเข้าสู่ระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอำเภอแม่เป็นอีก 371 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์, 2567)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าบริบทด้านการศึกษาสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษายังคงขาดแคลนและมีปัญหาในหลากหลายด้าน สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษา การก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ฉะนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่จะนำไปสู่การกำหนดแผน โครงการ หรือกิจกรรมในการขยายโอกาสด้านสิทธิในการเข้าถึงระบบบริการด้านการศึกษารัฐของเยาวชนในพื้นที่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ประกอบกับข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการขับเคลื่อนพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนได้รับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษา กรณีศึกษา การก่อตั้งโรงเรียนมัธยม ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ หรือขยายโอกาสเพื่อให้ได้รับสิทธิในการเข้าถึงระบบบริการด้านการศึกษารัฐให้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสัจพจน์ทฤษฎีธรรมกับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์

3. เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษา
กับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการ
วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จาก
แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือใน
การวิจัยคือแบบสอบถาม โดยจากการแจกแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไป
ทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.980
กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จากจำนวนประชากรทั้งหมด
20,835 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (Taro Yamane, 1987) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน
392 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมดของประชาชนในเขตอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งถือ
ว่าเป็นตัวแทนแต่ละโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น โดยใช้วิธีการการสุ่มแบบง่าย สถิติที่
ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ
เพียร์สัน นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสนับสนุน
ข้อมูลเชิงปริมาณ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth
Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและตัวแทนชุมชน แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) นักวิชาการ
ทางด้านรัฐศาสตร์จำนวน 3 คน 2) ผู้ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 3 คน 3)
บุคลากรด้านการศึกษา จำนวน 2 คน 4) ผู้แทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน 5) พระสงฆ์ฆาธิการ
จำนวน 4 คน 6) ผู้แทนประชาชนจำนวน 4 คน รวมจำนวน 20 รูป/คนในครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการ
รวบรวมข้อมูล คือ และแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง “สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสังคหวัตถุธรรม” ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นที่ได้รับความเห็นมากที่สุด คือ 2. หลักความเป็นธรรม (Equity) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. 0.43) ประเด็นที่ได้รับความเห็นรองลงมา คือ 1. หลักความเสมอภาค (Equality) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. 0.37) และ 4. หลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) อยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสัมพันธ์ของหลักสังคหวัตถุธรรมกับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรม 1) ด้านทาน คือ การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมการสนับสนุนให้เกิดขึ้น มีความสัมพันธ์กับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.290^{**}$) เพื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงที่สุด คือ ด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($R = 0.235^{**}$) รองลงมา คือ ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($R = 0.223^{**}$) และน้อยที่สุด คือ ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($R = 0.113^{**}$) 2) ด้านปิยวาจา คือ การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.344^{**}$) เพื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงที่สุด คือ ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity)

มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.264^{**}$) รองลงมา คือ ด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($R = 0.244^{**}$) และน้อยที่สุด คือ ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($R = 0.155^{**}$) 3) ด้านอัตถจริยา คือ การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีความสัมพันธ์กับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.308^{**}$) เพื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงที่สุด คือ ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.388^{**}$) รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค (Equality) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($R = 0.231^{**}$) และน้อยที่สุด คือ ด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับต่ำ ($R = 0.062$) 4) ด้านสมานัตตตา คือ วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบ คอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์กับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.494^{**}$) เพื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงที่สุด คือ ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.377^{**}$) รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค (Equality) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.338^{**}$) และน้อยที่สุด คือ ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($R = 0.269^{**}$)

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางในการส่งเสริมสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสังคหวัตถุธรรม ดังนี้ พบว่า

1. ด้านหลักความเสมอภาค (Equality) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (อัตถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) สร้างโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงโรงเรียนใกล้บ้าน ส่งเสริมการเรียนรู้ทางเลือก เช่น การเรียนออนไลน์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2) ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม กับความหลากหลายของผู้เรียนทั้งด้าน วัฒนธรรม ภาษา และความสามารถ ให้การสนับสนุนเด็กพิการ ด้วยสื่อการเรียนรู้เฉพาะ เครื่องช่วย เรียน และครูผู้เชี่ยวชาญ

3) จัดระบบติดตามเด็กที่หลุดจากการศึกษา และหาทางพากลับเข้าสู่ระบบ ตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สำหรับเด็กที่ออกจากระบบการศึกษาเพื่อกลับเข้าสู่การเรียนรู้

4) ผลักดันกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิทางการศึกษา อย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนในการสนับสนุนการศึกษา

5) ส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ เพื่อให้เด็กทุกคนมองเห็น เส้นทางอนาคตที่เป็นไปได้ จัดโปรแกรมเรียนเสริมหลังเลิกเรียน สำหรับเด็กที่มีความล่าช้าในการ เรียนรู้หรือขาดโอกาสทางวิชาการ

2. ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทีศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำ ในการสื่อสารให้เหมาะสม (อรรถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) จัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม โดยเน้นพื้นที่และกลุ่มที่ด้อยโอกาสมากกว่า พื้นที่ที่เข้าถึงการศึกษาได้ดี ประเมินความต้องการเฉพาะของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การช่วยเหลือตรงจุด เช่น เด็กพิการ เด็กชาติพันธุ์ เด็กไร้สัญชาติ

2) จัดสรรอุปกรณ์การเรียนตามความจำเป็น ไม่ใช่แจกเหมือนกันหมด แต่ดูว่าคนไหนขาดจริง ประเมินและปรับปรุงระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลจริงและเสียงจากผู้เรียนที่หลากหลาย

3) จัดการขนส่งนักเรียนให้ครอบคลุมพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้ทุกคนสามารถมาเรียนได้ มีนโยบายช่วยเหลือเฉพาะกรณีฉุกเฉิน เช่น เด็กที่ประสบภัยพิบัติ เด็กจากครอบครัวที่ยากลำบากฉับพลัน

4) ป้องกันการเลือกปฏิบัติในโรงเรียน โดยกำหนดกฎเกณฑ์และบทลงโทษชัดเจน ออกแบบโรงเรียนให้เข้าถึงได้สำหรับคนพิการ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเรียนการสอน

3. ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุน ให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อตถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน โดยไม่ถูกจำกัดหรือลงโทษหากคิดต่าง เปิดโอกาสให้เลือกเรียนวิชาตามความสนใจ ควบคู่กับวิชาบังคับ

2) เปิดพื้นที่แสดงความคิดเห็นของนักเรียน เช่น สภานักเรียนหรือเวทีอภิปรายในโรงเรียน ให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน

3) ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ให้ครูใช้กระบวนการสอนแบบเปิดพื้นที่สำหรับการถกเถียงและวิพากษ์

4) ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา เพื่อเปิดโลกทัศน์ของผู้เรียน สร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่สนับสนุนความหลากหลายทางความคิด

5) ส่งเสริมครูให้เข้าใจแนวคิดเรื่องเสรีภาพทางการศึกษา และนำไปใช้ในการสอน รับฟังเสียงสะท้อนจากเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อย่างจริงจัง

4. ด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อตถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอา

เปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) เด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาชั้นมัธยมได้ใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกลลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนในตัวเมืองหรืออำเภออื่น
- 2) สร้างโอกาสให้เด็กยากจนหรือด้อยโอกาสได้เรียนต่อในระดับมัธยม โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน
- 3) เพิ่มโอกาสในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว โรงเรียนสามารถส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นผ่านหลักสูตรหรือกิจกรรมต่าง ๆ
- 4) สร้างแรงจูงใจให้เด็กมีเป้าหมายในการศึกษาต่อและการมีอาชีพในอนาคต กระตุ้นให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาโรงเรียน
- 5) เปิดโอกาสให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และแข่งขันได้ในระดับชาติและนานาชาติ พัฒนาแนวทางการศึกษาให้ตอบโจทย์ท้องถิ่น เช่น อาชีพพื้นถิ่นหรือเกษตรกรรมสมัยใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ หลักสังคหวัตถุธรรม ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ขณะที่ระดับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามหลักสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย เอมราช (2563) ได้ศึกษา งานวิจัย เรื่อง งานวิจัยทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้ชีวิตร่วมกันของบุคคลเพศหลากหลายในประเทศไทย พบว่า การยอมรับบุคคลเพศหลากหลายที่เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับในสังคมไทยไม่เพียงแต่ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเสมอภาคของบุคคลเพศหลากหลายเท่านั้น ในบริบทของการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อบุคคลเพศหลากหลายหรือการขาดกฎหมายรับรองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตร่วมกันของบุคคลเพศหลากหลาย โดยการวิพากษ์ถึงความสอดคล้องของบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือร่างพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ กับหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่ละฉบับเป็นหลัก ในขณะที่สิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้บริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับก่อน ๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อความเสมอภาคในสิทธิเสรีภาพของบุคคลเพศหลากหลายได้ ประกอบกับการที่สิทธิการใช้ชีวิตร่วมกันของบุคคลเพศหลากหลายมีแนวโน้มที่จะได้รับการยอมรับในระบบกฎหมายไทย

2. ความสัมพันธ์ของหลักสังคหัตถุธรรมกับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่เรียงตามค่าความสัมพันธ์สูงสุด ดังนี้ 1) หลักสังคหัตถุธรรม ด้านอัตถจริยา คือ การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังคมตามหลักสากล ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) ในระดับปานกลาง 2) หลักสังคหัตถุธรรม สมานัตตตา คือ วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังคมตามหลักสากล ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) ในระดับปานกลาง 3) คู่ที่มีค่าความสัมพันธ์ระดับน้อยที่สุด คือ หลักสังคหัตถุธรรม ด้านอัตถจริยา คือ การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังคมตามหลักสากล ด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) ในระดับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักสังคหัตถุธรรม ในภาพรวม มี

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษาเกี่ยวกับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสยาม สุ่มงาม (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่าปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และรวมทั้งการจัดสนทนากลุ่มเพื่อรวมตรวจสอบแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ นั้น มีความถูกต้องและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรับ ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ชุมชน สังคมและบริบทของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพต่อการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ก่อนนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ ควรศึกษากฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนก่อนและจึงนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบท 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีรูปแบบการบริหารจัดการของตนเองที่ชัดเจน เป็นระบบ น่าเชื่อถือ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3) แนวทางในการส่งเสริมสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษาเกี่ยวกับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสังคหวัตถุธรรม พบว่า

1. ด้านหลักความเสมอภาค (Equality) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (อรรถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษาเกี่ยวกับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สร้างโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงโรงเรียนใกล้บ้าน ส่งเสริมการเรียนรู้ทางเลือก เช่น การเรียนออนไลน์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ปรับปรุง

หลักสูตรให้เหมาะสม กับความหลากหลายของผู้เรียนทั้งด้านวัฒนธรรม ภาษา และความสามารถ ให้การสนับสนุนเด็กพิการ ด้วยสื่อการเรียนเฉพาะ เครื่องช่วยเรียน และครูผู้เชี่ยวชาญ 3. จัดระบบ ติดตามเด็กที่หลุดจากการศึกษา และหาทางพากลับเข้าสู่ระบบ ตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สำหรับ เด็กที่ออกจากระบบการศึกษาเพื่อกลับเข้าสู่การเรียนรู้ 4. ผลักดันกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิทางการ ศึกษา อย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ องค์กรท้องถิ่น และ ภาคเอกชนในการสนับสนุนการศึกษา 5. ส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ เพื่อให้ เด็กทุกคนมองเห็นเส้นทางอนาคตที่เป็นไปได้ จัดโปรแกรมเรียนเสริมหลังเลิกเรียน สำหรับเด็กที่มี ความล่าช้าในการเรียนรู้หรือขาดโอกาสทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ชาวสวน และไพฑูรย์ โพธิสว่าง (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัด การศึกษาของเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย พบว่าการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติโดยภาครัฐ และนอกภาครัฐยังขาดคุณภาพและทิศทางที่เหมาะสมตอบสนองความต้องการและความด้อย โอกาสของเด็กไร้สัญชาติ ด้วยเหตุผล 2 ประการ 1) จากการที่รัฐไม่กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับ อนาคตสถานะของทายาทรุ่นที่สองของผู้อพยพ ทำให้ขาดรูปธรรมชัดเจนในระดับปฏิบัติงานและ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการ 2) ทศนะ และความเข้าใจของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต่อนิยาม “คนไทย” และการ ปลุกฝัง “ความเป็นไทย” ที่ผูกติดกับแนวคิดวัฒนธรรมเชิงเดี่ยว หรือ “เอกวัฒนธรรม” ซึ่งไม่ สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคม นำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน การแบ่งแยกกีดกันต่อบุคคล ที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศสถานะความสามารถ รวมทั้งถิ่นที่อยู่อาศัย การนำ นโยบายไปปฏิบัติยังขาดการดำเนินงานที่เป็นระบบและรูปธรรมชัดเจน เห็นได้จากไม่มีกิจกรรมการ พัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ ความตระหนัก หรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความ แตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนให้อ่อนไหวต่อความด้อยโอกาสของกลุ่มชาติพันธุ์เรียนรู้การกระทำ ที่ไม่เป็นการแบ่งแยกกีดกันหรือมีอคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์

2. ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การ สนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทีศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำ ในการสื่อสารให้เหมาะสม (อตถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอา

เปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษาด้วยการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. จัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม โดยเน้นพื้นที่และกลุ่มที่ด้อยโอกาสมากกว่าพื้นที่ที่เข้าถึงการศึกษาได้ดี ประเมินความต้องการเฉพาะของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การช่วยเหลือตรงจุด เช่น เด็กพิการ เด็กชาติพันธุ์ เด็กไร้สัญชาติ
2. จัดสรรอุปกรณ์การเรียนตามความจำเป็น ไม่ใช่แจกเหมือนกันหมด แต่ดูว่าคนไหนขาดจริง ประเมินและปรับปรุงระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลจริงและเสียงจากผู้เรียนที่หลากหลาย
3. จัดการขนส่งนักเรียนให้ครอบคลุมพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้ทุกคนสามารถมาเรียนได้ มีนโยบายช่วยเหลือเฉพาะกรณีฉุกเฉิน เช่น เด็กที่ประสบภัยพิบัติ เด็กจากครอบครัวที่ยากลำบากฉับพลัน
4. ป้องกันการเลือกปฏิบัติในโรงเรียน โดยกำหนดกฎเกณฑ์และบทลงโทษชัดเจน ออกแบบโรงเรียนให้เข้าถึงได้สำหรับคนพิการ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักชนก มาไพศาลกิจ (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การเข้าถึงบริการทางการศึกษาของนักเรียนไร้สัญชาติโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า เพื่อศึกษาและวิเคราะห์โอกาส ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงบริการด้านการศึกษาในสถานศึกษาของนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อศึกษานโยบายของรัฐและผู้บริหารต่อการสนับสนุนบริการการศึกษาของนักเรียนและเพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษาของนักเรียนไร้สัญชาติ นอกจากนี้ยังให้นักเรียนศึกษาฟรี และองค์กรพัฒนาเอกชนยังคงยอให้คำแนะนำเสมอ นักเรียนล้วนเคยขอสัญชาติไทย แต่ยังมีหลักฐานไม่เพียงพอ

3. ด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทีศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อรรถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการหรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษาด้วยการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน โดยไม่ถูกจำกัดหรือลงโทษหากคิดต่าง เปิดโอกาสให้เลือกเรียนวิชาตามความสนใจ ควบคู่กับวิชาบังคับ
- 2) เปิดพื้นที่แสดงความคิดเห็นของนักเรียน เช่น สภานักเรียนหรือเวทีอภิปรายในโรงเรียน ให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับ

กฎระเบียบของโรงเรียน 3) ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ให้ครูใช้กระบวนการสอนแบบเปิดพื้นที่สำหรับการถกเถียงและวิพากษ์ 4) ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา เพื่อเปิดโลกทัศน์ของผู้เรียน สร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่สนับสนุนความหลากหลายทางความคิด 5) ส่งเสริมครูให้เข้าใจแนวคิดเรื่องเสรีภาพทางการศึกษา และนำไปใช้ในการสอน รับฟังเสียงสะท้อนจากเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคเชนทร์ กองพิลา (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ให้ความสำคัญมีอาชีพเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน รวมถึงการศึกษารูปแบบความสำเร็จของสมาชิกหรือของผู้เชี่ยวชาญ (Best Practices) นำมาเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาต่อยอดในรูปแบบการวิจัย ในชั้นเรียน หรือการนำนวัตกรรมสถานศึกษาที่ผ่านการคัดสรรจนได้รับรางวัลมาต่อยอด กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย และเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย ซึ่งจะต้องมีการสร้างค่านิยม ทัศนคติ และมีการทบทวน สะท้อนผลจากการสังเกต ปลุกฝังความเข้าใจและความคิดเห็นด้านสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ

4. ด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมการสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทีศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อตถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) เด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นมัธยมได้ใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกลลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนในตัวเมืองหรืออำเภออื่น 2) สร้างโอกาสให้เด็กยากจนหรือด้อยโอกาสได้เรียนต่อในระดับมัธยม โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน 3) เพิ่มโอกาสในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว โรงเรียนสามารถส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นผ่านหลักสูตรหรือกิจกรรมต่าง ๆ 4) สร้างแรงจูงใจให้เด็กมีเป้าหมายในการศึกษาต่อและการมีอาชีพในอนาคต กระตุ้นให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาโรงเรียน 5) เปิดโอกาสให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และแข่งขันได้ในระดับชาติและนานาชาติ พัฒนาแนวทางการศึกษาให้

ตอบโจทย์ท้องถิ่น เช่น อาชีพพื้นถิ่นหรือเกษตรกรรมสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขจรศักดิ์ เชียวน้อย (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรับรางวัลพระราชทาน พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรับรางวัลพระราชทานให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในมิติต่าง ๆ ดังนี้ 1) มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จที่ปรากฏในตัวนักเรียนอันเป็นผลจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างผลงานโดดเด่นเป็นที่ยอมรับปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของบุคลากรในสถานศึกษาให้มุ่งพัฒนาสู่องค์กรแห่งความเป็น ระบุแนวทางการวัดผลประเมินผลและการใช้สื่อไว้ชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “สิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสังคหวัตถุธรรม” เป็นแนวทางสำคัญจากข้อค้นพบที่ได้รับ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในรูปแบบแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักสังคหัตถุธรรม ซึ่งเป็นการส่งเสริมสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. แนวทางในการส่งเสริมด้านหลักความเสมอภาค (Equality) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (อรรถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) สร้างโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงโรงเรียนใกล้บ้าน ส่งเสริมการเรียนรู้ทางเลือก เช่น การเรียนออนไลน์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2) ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม กับความหลากหลายของผู้เรียนทั้งด้านวัฒนธรรม ภาษา และความสามารถ ให้การสนับสนุนเด็กพิการ ด้วยสื่อการเรียนเฉพาะ เครื่องช่วยเรียน และครูผู้เชี่ยวชาญ

3) จัดระบบติดตามเด็กที่หลุดจากการศึกษา และหาทางพากลับเข้าสู่ระบบ ตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สำหรับเด็กที่ออกจากระบบการศึกษาเพื่อกลับเข้าสู่การเรียนรู้

4) ผลักดันกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิทางการศึกษา อย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนในการสนับสนุนการศึกษา

5) ส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ เพื่อให้เด็กทุกคนมองเห็นเส้นทางอนาคตที่เป็นไปได้ จัดโปรแกรมเรียนเสริมหลังเลิกเรียน สำหรับเด็กที่มีความล่าช้าในการเรียนรู้หรือขาดโอกาสทางวิชาการ

2. แนวทางในการส่งเสริมด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อรรถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) จัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม โดยเน้นพื้นที่และกลุ่มที่ด้อยโอกาสมากกว่าพื้นที่ที่เข้าถึงการศึกษาได้ดี ประเมินความต้องการเฉพาะของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การช่วยเหลือตรงจุด เช่น เด็กพิการ เด็กชาติพันธุ์ เด็กไร้สัญชาติ

2) จัดสรรอุปกรณ์การเรียนตามความจำเป็น ไม่ใช่แจกเหมือนกันหมด แต่ดูว่าคนไหนขาดจริง ประเมินและปรับปรุงระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลจริงและเสียงจากผู้เรียนที่หลากหลาย

3) จัดการขนส่งนักเรียนให้ครอบคลุมพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้ทุกคนสามารถมาเรียนได้ มีนโยบายช่วยเหลือเฉพาะกรณีฉุกเฉิน เช่น เด็กที่ประสบภัยพิบัติ เด็กจากครอบครัวที่ยากลำบากฉับพลัน

4) ป้องกันการเลือกปฏิบัติในโรงเรียน โดยกำหนดกฎเกณฑ์และบทลงโทษชัดเจน ออกแบบโรงเรียนให้เข้าถึงได้สำหรับคนพิการ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเรียนการสอน

3. แนวทางในการส่งเสริมด้านหลักเสรีภาพ (Freedom) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อัตถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน โดยไม่ถูกจำกัดหรือลงโทษหากคิดต่าง เปิดโอกาสให้เลือกเรียนวิชาตามความสนใจ ควบคู่กับวิชาบังคับ

2) เปิดพื้นที่แสดงความคิดเห็นของนักเรียน เช่น สภานักเรียนหรือเวทีอภิปรายในโรงเรียน ให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน

3) ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ให้ครูใช้กระบวนการสอนแบบเปิดพื้นที่สำหรับการถกเถียงและวิพากษ์

4) ส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา เพื่อเปิดโลกทัศน์ของผู้เรียน สร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่สนับสนุนความหลากหลายทางความคิด

5) ส่งเสริมครูให้เข้าใจแนวคิดเรื่องเสรีภาพทางการศึกษา และนำไปใช้ในการสอน รับฟังเสียงสะท้อนจากเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อย่างจริงจัง

4. แนวทางในการส่งเสริมด้านหลักประโยชน์สูงสุด (Optimality) (ทาน) การให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม การสนับสนุนให้เกิดขึ้น (ปิยวาจา) การสื่อสารที่สุภาพ จัดเจนเข้าใจง่าย มีวาทศิลป์ รู้จักวิธีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารให้เหมาะสม (อรรถจริยา) การทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ขับเคลื่อนดำเนินการ หรือผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (สมานัตตตา) วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบคอยช่วยเหลืออยู่เสมอไม่ทอดทิ้ง, รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนในเรื่องสิทธิพื้นฐานในการรับบริการจากรัฐด้านการศึกษากับการก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) เด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาชั้นมัธยมได้ใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกลลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนในตัวเมืองหรืออำเภออื่น

2) สร้างโอกาสให้เด็กยากจนหรือด้อยโอกาสได้เรียนต่อในระดับมัธยม โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน

3) เพิ่มโอกาสในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว โรงเรียนสามารถส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นผ่านหลักสูตรหรือกิจกรรมต่าง ๆ

4) สร้างแรงจูงใจให้เด็กมีเป้าหมายในการศึกษาต่อและการมีอาชีพในอนาคต กระตุ้นให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาโรงเรียน

5) เปิดโอกาสให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และแข่งขันได้ในระดับชาติและนานาชาติ พัฒนาแนวทางการศึกษาให้ตอบโจทย์ท้องถิ่น เช่น อาชีพพื้นถิ่นหรือเกษตรกรรมสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณและแผนงานเร่งด่วนสำหรับการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมระดับอำเภอในพื้นที่ที่ยังไม่มีสถานศึกษาระดับมัธยมภายในอำเภอ เช่น อำเภอแม่เป็น

2. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบโรงเรียนสาขาหรือโรงเรียนเครือข่าย เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันในระยะเริ่มต้นและพัฒนาเป็นโรงเรียนเต็มรูปแบบในอนาคต

3. รัฐบาลควรประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และหน่วยงานภาคประชาชนเพื่อให้มีบทบาทในการสนับสนุนการก่อสร้างอาคารเรียนและจัดการเรียนการสอน

4. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพผู้รับการศึกษาตามความถนัด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการจัดเวทีประชาคมเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนในชุมชน

2. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชนครูผู้อำนวยการโรงเรียนประถมในพื้นที่และผู้แทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายของรัฐ

4. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมป้องกันเรื่องเสรีภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย. (2564). กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรับรางวัลพระราชทาน. *วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน*, 1(1), 1-21.

คเชนทร์ กองพิลา. (2564). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน*, 1(1), 22-37.

- ฉัตรชัย เอมราช. (2563). *งานวิจัยทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้ชีวิตร่วมกันของบุคคลเพศหลากหลายในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวง อันทะไชย. (2560). *สิทธิมนุษยชนสิทธิในด้านการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. เข้าถึงได้จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=9600
- พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า49 – 52.
- รักชนก มาไพศาลกิจ. (2563). *การเข้าถึงบริการด้านการศึกษานักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สยาม สุ่มงาม. (2564). *แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี*. *วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน*, 1(1), 115-132.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์. (2567). *ข้อมูลด้านการศึกษาของจังหวัด*. เข้าถึงได้จาก https://www.nswpeo.go.th/main/index.php?option=com_attachments&task=download&id=3
- สุภาพร ชาวสวน และไพฑูรย์ โพธิสว่าง. (2564). *การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัดการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย*. *วารสารการเมืองการบริหาร และกฎหมาย*, 13(2), 11-12.
- Taro, Yamane. (1987). *Elementary Sampling Theory*. Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice.